

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Ткаченко О.В.

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Жовнірчик Я.Ф., д.держ.упр., проф.

Корупція є однією з найактуальніших соціальних проблем сучасності, розв'язання якої для багатьох країн є надзвичайно актуальною справою. Це повною мірою стосується і України, високий рівень корумпованості якої визнаний внутрішнім політичним керівництвом, вітчизняними, зарубіжними аналітиками та відповідними міжнародними інституціями. Корупція проникла майже в усі сфери життєдіяльності нашої країни та, зокрема, в органи публічної влади. Це небезпечне явище впливає на різні сторони суспільного життя: економіку, політику, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини. Загалом корупція для України набула масштабів національного лиха: знищила довіру громадян у дієвість органів публічної влади всіх рівнів та обмежила розвиток держави.

Порушивши управлінську дисципліну, поєднавши політичні та бізнес-інтереси, це стало однією з ключових причин гальмування будь-яких реформ. У зв'язку з обранням Україною власного шляху протидії корупції, набуває актуальності розробка механізмів інформаційної відкритості, які мають бути спрямовані на запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, проведення фінансового контролю, моніторингу способу життя суб'єктів декларування, основою яких може стати досвід провідних країн світу. Одним із напрямів ефективного впливу на поточний стан протидії корупції є реформування антикорупційного законодавства як правової основи антикорупційної політики в державі.

За останні роки в Україні у сфері запобігання та протидії корупції зроблено досить багато – прийнято антикорупційний закон (Закон України “Про запобігання корупції” від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VIII) та низку інших законодавчих актів антикорупційного спрямування, схвалено Концепцію боротьби з корупцією, розроблено спеціальну антикорупційну програму, створено ряд антикорупційних інституцій [1]. Становлення нової політичної й економічної системи, розвиток ринкових відносин, що обумовили проблеми безробіття й зайнятості, переорієнтацію моральних цінностей, посилення правового нігілізму в трансформаційний період до демократичного суспільства вимагає пошуку нових механізмів попередження та протидії корупції, заснованих насамперед на глибокому розумінні суті проблеми, а також на координації зусиль держави, правоохоронних органів, населення [2, с. 72].

Однак, ці та інші, здійснювані в державі та суспільстві, заходи не привели до відчутних позитивних результатів у справі запобігання та протидії корупції.

Причин тому багато. Одна з них полягає у тому, що протягом існування незалежної України антикорупційні процеси не мали належного наукового забезпечення [3]. При цьому недослідженими належним чином залишається низка ключових для антикорупційної діяльності питань, зокрема, сучасні механізми запобігання та виявлення корупції.

Низький рівень дослідження не говорить про повну відсутність наукових робіт, які вивчають проблеми протидії корупції, але їх якісний рівень не відповідає сучасним потребам антикорупційної діяльності, яка є комплексом правових, адміністративних, виховних та інших заходів, що здійснюються з метою забезпечення законності діяльності органів публічної влади, професійного і чесного виконання службовцями своїх повноважень, недопущення встановлення корумпованих зв'язків, виявлення фактів корупційних діянь, притягнення до відповідальності винних осіб, мінімізація наслідків такого роду діянь, усунення причин та умов, які сприяють корупційним правопорушенням.

Нове антикорупційне законодавство фактично посилює відповідальність за вчинення корупційних правопорушень і спрямовує зусилля спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії перед усім на виявлення, викриття та припинення проявів корупції.

Необхідно звернути увагу на не менш ефективні у запобіганні та протидії корупції попереджувальні міри, які визначають як сукупність заходів офіційного впливу державних органів, а у випадках делегування відповідних повноважень і громадських об'єднань щодо фізичних, юридичних осіб у вигляді моральних, особистих, майнових та організаційних обмежень їх прав і свобод, законних інтересів задля попередження вчинення протиправних діянь як будь-якими, так і конкретними особами, забезпечення правопорядку за будь-яких умов.

Масштабна цифрова трансформація України за останні роки реалізується дуже швидко і в цих умовах слід доповнити класичний підхід у запобіганні корупції сучасними механізмами з використанням цифрових технологій. Із можливістю реалізації програми “Держава в смартфоні”, де більшість адміністративних послуг буде надаватись у режимі “онлайн”, мінімізується бюрократія та контакт між чиновниками і громадянами, це в свою чергу має суттєво знизити корупційні зв'язки і дати позитивний результат у боротьбі з корупцією на рівні “держава – громадянин”. Звісно цифровізація має стосуватись не тільки роботи з громадянами, а й усіх інших напрямів діяльності системи державного управління.

Перед Україною з набуттям її незалежності проблеми запобігання та протидії корупції залишаються одними з найактуальніших завдань публічної влади. Тому, для отримання позитивних результатів у боротьбі з корупцією необхідно комплексно поєднати класичні підходи і сучасні, засновані на цифрових технологіях та інноваційних підходах у вивченні та системному

дослідженні правових аспектів запобігання і протидії корупційним правопорушенням на основі вітчизняного та світового досвіду.

Список використаних джерел :

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VIII // [електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Жовнірчик Я.Ф., Бандура І.С. Проблеми запобігання і протидії корупції в органах публічної влади/ Я.Ф. Жовнірчик, І.С. Бандура// Науково-практичний журнал “Інвестиції: практика та досвід”. – 2017. – № 17 . – С. 70 - 74.
3. Михненко А.М. Запобігання та протидія корупції: Навчальний посібник: [за заг. ред. А.М. Михненко]. – Київ: ДННУ “Академія фінансового управління”, 2013. – 666 с.